

“การจัดทำข้อมูลของคณะกรรมการสำรวจข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจภาคใต้ ปี 2564”

ภาคใต้มีเนื้อที่เกษตรส่วนใหญ่เป็นไม้ผลไม้ยืนต้น มีพื้นที่ทำการเกษตร ไร่ละ 49.21 ของพื้นที่ทั้งหมด และมีสัดส่วนเนื้อที่ไม้ผลไม้ยืนต้น ไร่ละ 90.15 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด เฉพาะไม้ผล (ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง) ในปี 2564 มีเนื้อที่ยืนต้น 1,083,182 ไร่ ผลผลิตรวม 842,421 ตัน มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ 76,165.92 ล้านบาท ผลผลิตส่งออก ไร่ละ 50.11 กระจายภายในประเทศ ไร่ละ 46.72 และแปรรูป ไร่ละ 3.16 โดยแบ่งเป็น ทุเรียน 576,969 ตัน มูลค่า 65,762.93 ล้านบาท มังคุด 163,092 ตัน มูลค่า 7,954 ล้านบาท เงาะ 66,171 ตัน มูลค่า 1,287.69 ล้านบาท และลองกอง 36,189 ตัน มูลค่า 1,161.31 ล้านบาท (ข้อมูล ปี 2564) ไม้ผลภาคใต้ผลผลิตจะกระจุกตัวในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน ของทุกปี ส่งผลกระทบต่อราคาเกษตรกรรายได้ ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ (Fruit Board) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน มีหน้าที่ในการบริหารจัดการผลไม้ทั้งระบบ รวมทั้งติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อวางแผนมาตรการ/นโยบายในการส่งเสริมหรือช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา และมีคณะทำงานสำรวจข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจมีบทบาทหน้าที่ในการติดตาม วิเคราะห์ จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลประมาณการผลผลิตตลอดจนข้อมูลด้านการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ เพื่อให้มีข้อมูลเอกภาพ และสนับสนุนการทำงานด้านข้อมูลโลจิสติกส์ในระดับประเทศ และมีคณะทำงานสำรวจข้อมูลไม้ผลภาคใต้ ทำหน้าที่สำรวจและปรับปรุงข้อมูลการสำรวจ พื้นที่การผลิต และประมาณการผลผลิตล่วงหน้าของผลไม้เศรษฐกิจ 4 ชนิด ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง รวมทั้ง ติดตาม ฝ้าระวัง และรายงานสถานการณ์ ปัญหา และราคาผลผลิตในฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลไม้ และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสำรวจข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจ

ปี 2564 ภาคใต้ 14 จังหวัด มีผลผลิตไม้ผลรวม 842,421 ตัน ผลผลิตเพิ่มขึ้นในทุกสินค้า เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ฝนมาเร็ว ติดดอกเป็นจำนวนมาก โดยทุเรียนมีผลผลิตออกมากที่สุด หรือคิดเป็นไร่ละ 68.49 ของไม้ผลทั้งหมด รองลงมาเป็นมังคุด ไร่ละ 19.36 เงาะไร่ละ 7.85 และลองกองไร่ละ 4.30 ด้านเนื้อที่ยืนต้นและเนื้อที่ให้ผล พบว่า ทุเรียนมีเนื้อที่ยืนต้นและเนื้อที่ให้ผลมากที่สุด และมีเนื้อที่เพิ่มขึ้นจากปี 2563 เนื่องจากราคาสูงใจให้เกษตรกรปลูกเพิ่มมากขึ้นจากการปลูกทดแทนยางพาราที่มีอายุมากหรือปลูกใหม่ทดแทนเนื้อที่มังคุด เงาะ ลองกอง ส่วนมังคุด เงาะ และลองกองมีเนื้อที่ยืนต้นและเนื้อที่ให้ผลลดลง เนื่องจากราคาไม่สูงใจให้มีการดูแลรักษา และเมื่อทุเรียนโตหรือเริ่มให้ผลจึงโค่นไม้ผลอื่นๆ เพื่อลดการพรางแสง ทำให้ทุเรียนเจริญเติบโตดีและให้ผลผลิตได้เต็มที่ โดยผลผลิตทุเรียน มังคุด และเงาะจะออกมากในช่วงเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม ผลผลิตรวม 523,271 ตัน หรือคิดเป็นไร่ละ 62.11 ของผลผลิตรวมตลอดทั้งปี ส่วนลองกอง ผลผลิตจะออกมากเดือนกันยายน ผลผลิตรวม 18,975 ตัน หรือคิดเป็นไร่ละ 52.42 ของผลผลิตรวมตลอดทั้งปี

ทั้งนี้ จากการดำเนินงานจัดทำข้อมูลของคณะกรรมการฯ สามารถนำไปวางแผนบริหารจัดการผลผลิตระดับจังหวัดผ่านกลไกคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลผลิตการเกษตรระดับจังหวัด (คพจ.) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีพาณิชย์จังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ โดยช่วงปีที่ผ่านมา มังคุดและเงาะภาคใต้ในช่วงที่ผลผลิตออกมากส่งผลให้ราคามังคุดและเงาะตกต่ำ คพจ. ได้นำข้อมูลจากคณะกรรมการฯ มากำหนดเป้าหมายในการช่วยเหลือ เช่น ในจังหวัดชุมพรได้ดำเนินการโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้จังหวัดชุมพร ปีการผลิต 2564 ระหว่างวันที่ 28 กรกฎาคม – 31 สิงหาคม 2564 โดยมีกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งสิ้นจำนวน 16 กลุ่ม และมีการเชื่อมโยงกระจายผลไม้ (มังคุด) ออกนอกแหล่งผลิต (ยกเว้น 14 จังหวัดภาคใต้) จำนวน 10 กลุ่ม ปริมาณมังคุด

591,468 กิโลกรัม เอกสารถูกต้องสามารถเบิกจ่ายได้ 436,507 กิโลกรัม เป็นเงิน 1,309,521 บาท จังหวัด นครศรีธรรมราชดำเนินงานกิจกรรมเชื่อมโยงกระจายผลไม้ (มังคุด) ออกนอกแหล่งผลิตตามโครงการบริหารจัดการ ผลไม้ ปี 2564 เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรที่มีราคาตกต่ำ ปริมาณเป้าหมาย 10,000 ตัน งบประมาณ 30,900,000 บาท เป็นค่าใช้จ่าย 1) วงเงินสนับสนุนค่าบริหารจัดการกระจายผลไม้ออกนอกแหล่ง ผลิต ในอัตราไม่เกินกิโลกรัมละ 3 บาท วงเงิน 30,000,000 บาท (สามสิบล้านบาทถ้วน) 2) ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการของหน่วยงาน เช่น ค่าจัดประชุม ค่าเดินทาง ค่าประชาสัมพันธ์ ค่าติดตามและประเมินผลของ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแหล่งผลิต (ตามที่จ่ายจริงไม่เกินร้อยละ 3 ของวงเงินดำเนินการ) จำนวน 900,000 บาท มีผู้สมัครจุดรวบรวมและกระจายผลผลิต จำนวน 21 ราย (33 จุด) แยกเป็น สถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร/ วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์) จำนวน 12 ราย (13 จุด) ภาคเอกชน จำนวน 9 ราย (20 จุด) ดำเนินการของจุด รวบรวมและกระจายผลผลิตมังคุด ได้รับซื้อผลผลิต (มังคุด) จากเกษตรกรและกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - 31 สิงหาคม 2564 มีปริมาณ 645,342.50 กิโลกรัม จังหวัดสุราษฎร์ธานีดำเนิน กิจกรรมเชื่อมโยงกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิต (เงาะ) โดยสนับสนุนค่าบริหารจัดการผลไม้ออกนอกแหล่งผลิต ในอัตราไม่เกินกิโลกรัมละ 3 บาท เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการกระจายผลไม้ในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก เป้าหมาย เงาะ จำนวน 1,000 ตัน มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ 4 ราย ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี และวิสาหกิจชุมชน พัฒนาไม้ผลเพิ่มพูนทรัพย์ ปริมาณรับซื้อรวมจำนวน 900.36 ตัน และดำเนินกิจกรรมเชื่อมโยงกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิต (มังคุด) โดยสนับสนุนค่าบริหารจัดการผลไม้ออกนอกแหล่งผลิต ในอัตราไม่เกินกิโลกรัมละ 3 บาท เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการกระจายผลไม้ในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก (Peak) เป้าหมาย มังคุด จำนวน 1,000 ตัน รับซื้อมังคุดจากเกษตรกร ระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม - 25 สิงหาคม 2564 มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งสิ้น 3 ราย ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด และวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านมะม่วงหวาน อำเภอกาญจนดิษฐ์ ปริมาณรับซื้อ รวมจำนวน 106.57 ตัน และวางแผนการกระจายผลผลิตไปยังช่องทางต่างๆ ประกอบด้วย ล้ง สถาบันเกษตรกร Modern Trade ไปรษณีย์ไทย การขายออนไลน์ ส่งออก แปรรูป ซึ่งสามารถระบายสินค้า ลดการกระจุกตัว โดยเฉพาะในช่วงผลผลิตออกมาก

ไม้ผลเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับประเทศไทยจำนวนมากหลายหมื่นล้านบาท กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ จึงมีแนวทางในการพัฒนาและการบริหารจัดการสินค้าไม้ผลพืชเศรษฐกิจแต่ละภาคให้เป็น ระบบในการจัดการข้อมูลตั้งแต่การผลิต การตลาด ในการบริหารจัดการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จึงมีคำสั่งคณะทำงานจัดทำข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจ แต่งตั้งคณะทำงานสำรวจข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจรายภาค ซึ่งมีรองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธาน ตามคำสั่งเลขที่ 1/2254 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2554 แต่งตั้ง 1. คณะทำงานสำรวจข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจภาคตะวันออก จัดทำข้อมูลไม้ผล เศรษฐกิจ 4 ชนิด ได้แก่ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง 2. คณะทำงานสำรวจข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจภาคใต้ จัดทำข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจ 4 ชนิด ได้แก่ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง และ 3. คณะทำงานสำรวจข้อมูล ไม้ผลเศรษฐกิจภาคเหนือ จัดทำข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจ 3 ชนิด ได้แก่ ลิ้นจี่ ลำไย และส้มเขียวหวาน ซึ่งทั้ง ๓ ภาค ได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลมาตลอดตั้งแต่การพยากรณ์ข้อมูล จนถึงการสำรวจข้อมูล โดยการจัดทำ ข้อมูลดำเนินการผ่านคณะทำงานฯ ที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อนำข้อมูลมาบริหารจัดการวางแผนตั้งแต่ต้นฤดูกาล เก็บเกี่ยวผลผลิต โดยผู้ว่าราชการในพื้นที่แต่ละภาคสามารถนำข้อมูลที่คณะทำงานฯ ไปบริหารจัดการผลไม้ แบบเสร็จด้วยตัวเอง 1. บริหารเชิงคุณภาพ จัดทำแผนบริหารจัดการผลไม้ในพื้นที่ ซึ่งมี คณะกรรมการเพื่อ แก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด (คพจ.) แต่ละจังหวัดนำข้อมูลแต่ละสินค้า ไปบริหารจัดการผลไม้แบบเบ็ดเสร็จด้วยตัวเอง ปรับข้อมูลสมมูลของอุปทาน และอุปสงค์ โดยเชื่อมโยงข้อมูล

การผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผลไม้แต่ละชนิด ให้เกิดความสมดุล เสมอภาคระหว่างข้อมูล ประมาณการผลิตกับข้อมูลความต้องการทางการตลาด จัดเตรียมแผนเผชิญเหตุรองรับผลผลิตช่วงออกมาก หากแผนเผชิญเหตุจังหวัดสามารถดำเนินการแก้ไขได้เอง หรือหากไม่สามารถแก้ไขได้เองต้องใช้คณะ Fruit Board ช่วยประสานกระจายผลผลิตกับหน่วยงานภายนอกเพื่อกระจายผลผลิตออกจากแหล่งผลิตเมื่อสินค้า กระจุกตัว และข้อมูลที่คณะทำงานฯ แต่ละภาคดำเนินการพยากรณ์ข้อมูลแต่ละครั้ง จนถึงการสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้นข้อมูลผ่านการพิจารณาของคณะทำงานฯ แต่ละภาค แต่ละครั้งแล้ว จะนำเสนอ คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ (Fruit Board) ทุกครั้งเพื่อให้ทำข้อมูลตั้งแต่ต้นฤดูกาลผลิต เพื่อให้กระทรวงพาณิชย์เชื่อมโยงหาตลาดรองรับผลผลิต โดยจัดทำความต้องการ (Demand) สำรวจและ จัดทำข้อมูลความต้องการผลผลิตไม้ผลแต่ละชนิด ตามช่วงเวลาความต้องการของผู้ประกอบการ (ผู้รวบรวม ส่งออก สหกรณ์โรงงานแปรรูปฯ ห้างสรรพสินค้าต่างทั้งผลสดและแปรรูป ใช่วางแผนคณะกรรมการฯ นำไป บริหารจัดการต่อ มีกระทรวงพาณิชย์นำไปบริหารจัดการหาตลาดต่างประเทศ ตามแผนมาตรการเชิงรุก เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด